

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

תוכן

א. כמה תהא הסלע חסירה ולא יהא בה אונאה ... שמונה פונדיונות שני פונדיונות לדינר 2

ב. עד מתי מותר להחזיר בכרכים עד כדי שיראה לשולחני בכפרים עד ערבי שבתות אם היה מכירה אפילו לאחר שנים עשר חדש מקבלה הימנו ואין לו עליו אלא תרעומת... 3

ג. ונותנה למעשר שני ואינו חושש שאינו אלא נפש רעה..... 3

ד. עד כמה תיפחת ויהא רשאי לקיימה בסלע עד שקל בדינר עד רובע פחות מכן איסור אסור הרי זה לא ימכרנה לא לתגר ולא לחרם ולא להרג מפני שמרמין בה את אחרים אלא יקבנה ויתלנה בצואר בנו או בצואר בתו..... 4

ה. סלע שנפסלה והתקינה שיהא שוקל בה משקלות טמאה..... 5

ו. עד כמה תיפחת ויהא רשאי לקיימה לסלע שני דינרים פחות מכן יקוץ יתר על כן ... יקוץ 6

ז. יקבנה ויתלנה בצואר בנו או בצואר בתו ... לא יעשנה משקל בין משקלותיו ולא יזרקנה בין גרוטותיו ולא יקבנה ויתלנה בצואר בנו ובצואר בתו אלא או ישחוק או יתוך או יקוץ או יוליך לים המלח ... כאן באמצע כאן מן הצד..... 6

ח. ואם היה מכירה אפילו לאחר שנים עשר חדש ... מידת חסידות שנו כאן ... הא אחר אף על פי שאין מקבלה הימנו אין לו עליו אלא תרעומת..... 7

ט. מעשר שני שאין בו שוה פרוטה אומר הוא וחומשו מחולל על מעות הראשונות לפי שאי אפשר לו לאדם לצמצם מעותיו..... 7

י. התרומה והביכורים חייבין עליהן מיתה וחומש..... 9

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

דף נב.

א. כמה תהא הסלע חסירה ולא יהא בה אונאה ... שמונה פונדיונות שני פונדיונות לדינר

בכל מטלטלין יש דין אונאה¹, ובכלל זה יש דין אונאה במטבעות². ובפחות משיעור אונאה³ אין אף איסור אונאה במטבעות⁴.

ולפיכך כששער דינר זהב הוא כ"ד דינר כסף, ופרטה⁵ בכ' או בכ"ח, שהוא שתות, וכן סלע שחסרה שתות⁶, פחות מכאן מחילה⁷, יתר מזה בטל, ויש אומרים⁸ ששיעור אונאה במטבעות הוא אחד מי"ב. ובפחות מזה מחילה וביותר מזה ביטול מקח.

¹ שו"ע ונו"כ רכז טז

² קמ"ל בזה, דאע"ג דכי תמכרו ממכר כתיב (ויקרא כ"ה י"ד) ובמטבע אין כאן מקח וממכר כל כך, קמ"ל. סמ"ע שם כו. ובדין שמרי כסף אם יש להם דין שמורות או מטבעות, עיי' ספר ברית יהודה פרק יח סעיף ג שהבאתי מדברי האחרונים, ונראה דעת רוב האחרונים שדינם כמטבעות, עכ"פ לענין אונאה (ולדעת החולקים נראה דכל מה שהוא יותר משווי העצמי, אף במטבע הוא בכלל אין גופו ממוזן), ומ"מ משמע שיכול המוחזק לומר קים לי. פתחי חושן חלק ה פרק י הערה ה

³ שו"ע ונו"כ שם ו

⁴ ו, ואף על פי שבשאר דברים מסתפק הרא"ש אם יש איסור אונאה, במטבע הרי גם אחר יקבלנה מידו ואין בו הפסד כלל.

⁵ במחנ"א דיני אונאה סימן ז כתב דאיירי כשצירפה סתם, אבל אם שאל אותה תחלה בכמה מצטרף מטבע זו ואמר לו בכ' ונמצא שמצטרף בכ"ד, הוי מקח טעות, כיון שהטעהו בדיבורו, דומיא לבעה"ב שאמר לפועלים כמו שנשכרים חבריכם, כמבואר בסימן שלב, ואפשר שלשימתו גם בשאר מקח אם אמר לו בכמה שוה והטעהו הדין כן.

⁶ וסיים בשו"ע שם דהיינו שמוציאים הסלע במנין ולא במשקל, שאם היו מוציאים במשקל, אפילו בכל שהו חוזר. וכתב רעק"א שאם מכר לו פלית בדינר ונתן לו דינר חסר, אף המוכר יכול לחזור, שהרי בידו להראות הדינר, וצ"ע בכוונתו. וכתב בנתיחה"מ דע"כ איירי שהסלע יוצאת במקום אחר במשקל זה, דאל"כ הרי אסור לקיים סלע שחסרה כדי שיעור אונאה

⁷ במחנ"א נתקשה בהא דפחות משתות הוי מחילה, שהרי דבר ידוע לכל הוא, עיין שם, וכתב בנתיחה"מ סק"י דע"כ צריך לפרש שיש פעמים מטבע חשובה הוה אצל החנוני יותר מקצבת המלך, וטעו במטבע זו, ולכן שייך לומר דכיון שלפעמים משתכר החנוני ה"ז כנתאנה בשווי המקח, אבל כשיש קצבה והם לא ידעו הקצבה, הרי זה כטעות במנין שלעולם חוזר

⁸ (מב) רמ"א שם, והוא מחצית משתות, דכיון שמטבע להוצאה ניתנה אין בני אדם לוקחים מידו כשהיא חסרה, ולפי טעם זה לא קאי רק אסלע שחסרה ולא באונאת צירוף דרישא. ומשמע בערוה"ש דס"ל שמטבע שיש לה דין פירא, כגון דינר זהב, הרי היא כסחורה גם לענין זה, ולכ"ע השיעור הוא בשתות. ולדבריו נראה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

**ב. עד מתי מותר להחזיר בכרמים עד כדי שיראה לשולחני
בכפרים עד ערבי שבתות אם היה מכירה אפילו לאחר
שנים עשר חדש מקבלה הימנו ואין לו עליו אלא תרעומת**

זמן החזרת⁹ אונאה במטבע הוא עד כדי שיראה לשלחני, ובכפרים שאין שלחני מצוי יכול לחזור עד ערב שבת¹⁰ שאז בא להוציאה¹¹, ועיין להלן שממדת חסידות ראוי להחליפה גם לאחר זמן זה, אם מכיר שמטבע זו נתן לו, ובלבד שתצא ע"י הדחק.

ג. ונותנה למעשר שני ואינו חושש שאינו אלא נפש רעה

היתה הסלע¹² חסירה שתות או פחות משתות¹³ אם היתה יוצאת ע"י הדחק מחלל עליה לכתחלה בשוה סלע ואף על גב דכשיעלה¹⁴ לירושלים לא יתנו לו בזה אלא שוה סלע פחות שתות ואינו חושש. משום שרוב אנשים אין מקפידין, והמקפיד ע"ז אינו אלא נפש רעה, ובלבד¹⁵ שלא יעשה בכונה שכל המטבעות הפחותות שלו יתן למע"ש, שזה אסור. אלא אם נזדמן לו מטבע

⁹ שו"ע ונו"כ שם יז
שדולר במקום שאינו מטבע חוקי ממש, שדינו כפירא, כמ"ש בברית יהודה פרק יח, שהאונאה בשיעור שתות, ומסברא לא נראה כן, דסו"ס מקבלו כערך מטבע.

¹⁰ וכתב בסמ"ע שאפילו עשיר שיש לו מעות אחרים להוציא, לא נתנו זמן יותר, משום דסתם אדם מוציא המסופקים בעיניו ומשאיר בתיבתו הטובים,

¹¹ וכתב הסמ"ע דסתם אדם אינו בקי בהכרת מטבעות, ובערבי שבתות ידע אם יקבלוה ממנו (ויש לעיין אם שיעור זה הוא גם באונאת צירוף, ומדברי הרמב"ם נראה שגם בדמי הדינרים רק השלחני בקי). ולכאורה אם החנוני בקי למה לנו שלחני, יראנו באמצע השבוע לחנוני, ובדוחק אפשר לומר שאין החנוני בקי כל כך, ולכן אינו מתעסק בהכרת מטבעות כי אם כשקונים ממנו. או אפ"ל שכיון שאינו בא לקנות החנוני לא ירצה לומר לו כדי שלא ייקח על עצמו אחריות. והמאירי פירש שבערב שבת בא גם השלחני לכפרים, והרמב"ם בפירוש המשנה כתב שבערב שבת נכנס לכרך לקנות

¹² רמב"ם הלכות מעשר שני ונמע רבעי פרק ד הלכה יט

¹³ "ש הוא ולא נקט לה רבנו אלא לאשמעי' דאפי' בפחות משתות צריך שתצא ע"י הדחק

¹⁴ רש"י כאן ד"ה ה"ק וכו' בירו' מע"ש פ"ב ה"ג לגי' הגר"א

¹⁵ תוספתא דב"מ פ"ג ה"י והביאה הרמב"ן כאן בסוגיא

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

זו¹⁶ מותר לחלל עליה, ואם רוצה יכול¹⁷ להחמיר שלא לחלל עליה אלא בשויה¹⁸. וי"א¹⁹ שבכדי אונאה א"א לחושבה אלא בשויה, ורק בפחות מכדי אונאה חושבה בסלע וי"א²⁰ שגם פחות מכדי אונאה אין חושבו אלא בשויו. אבל אם חסרה יותר²¹ משתות אפילו יוצאת, או פחות משתות וגם ע"י הדחק אין יוצאה, הוי כאסימון, ואין מחללין עליה כלל.

פדה בסלע²² ונמצאת רעה שחסרה יותר משתות, יחליפנה באחרת. שלא חל החילול כלל שהרי זה כאסימון שהרי אסור להוציאה, לכן הוי כמטבע שאינו יוצא ולא חל החילול וצריך להחליפה באחרת ולחזור ולחלל את הפירות עליה, וכן אם היתה חסרה שתות או פחות אבל לא היתה יוצאה אפי' בשעת הדחק לא חל החילול וצריך לחזור ולחלל על אחרת.

**ד. עד כמה תיפחת ויהא רשאי לקיימה בסלע עד שקל בדינר
עד רובע פחות מכן איסור אסור הרי זה לא ימכרנה לא
לתגר ולא לחרם ולא להרג מפני שמרמין בה את אחרים
אלא יקבנה ויתלנה בצואר בנו או בצואר בתו**

¹⁶ אבל לא יחלל סלע יפה של מע"ש על סלע רעה ואפי' יחלל הסלע היפה על פרוטות ויחזור ויחללם על הסלע הרעה אסור. ירו' מע"ש פ"ב ה"ג ועי' רמב"ן להלן עמוד ב

¹⁷ תוספתא מע"ש פ"ד ה"א לגירסתנו

¹⁸ ולא אמרי' דהוי נפש רעה בזה.

¹⁹ לפי' ריב"ם בתוס' כאן בעמ' ב מחללו בסלע אם הוא פחות מכדי אונאה רק יחשוב מעט בפחות כדי שלא יצמצם מעותיו וכ"ה לדעת רש"י שם במסקנא דקאי אכדי אונאה ומסיק בשויו ומשמע דפחות מחלל בשויו וכ"ג דעת התו' שם והמאירי ותוס' הרא"ש בשם ה"ר יוסף ב"ר יום טוב ופי' ר"ח המובא בשמ"ק וכן במאירי והשיג שם על רבנו.

²⁰ דעת הרמב"ן והרשב"א והריטב"א בשם הראב"ד וכן בחי' הריטב"א החדשות וחי' הר"ן והמאירי דגם פחות משתות אין מחלל עלי' אלא בשויו למסקנת הנמ' ע"ש.

²¹ מאירי כאן

²² עה"ש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

מטבע שנפחתה²³ פחות משיעור אונאה מותר לכתחלה²⁴ להוציאה ביפה, אבל²⁵ נפחתה בשיעור אונאה אסור לקיימה אצלו כי אם באופן שלא יבא לידי אונאת אחרים, מפני שבקל מרמין בה אחרים ושמא יכשל בה ויבא לרמות בה אחרים.

ולפיכך לא יעשנה משקל ולא יזרקנה לתוך גרוטאותיו, אלא יתיכנה או יקבנה באמצעה ויתלנה בצואר בתו, אבל לא יקבנה מן הצד ויתלנה בצואר בתו, מפני שהנקובה מן הצד לפעמים יוצאת ג"כ בהוצאה. ואם חסר עד אי אפשר לרמות בו מפני שהפחת שלו ניכר לכול, מותר לקיימו, ומטבע שאין דרך להוציאה אלא במשקל, מותר לקיימה, שכל הלוקחה ישקלנה וידע חסרונה.

וכן לא ימכרנה או ימסרנה לא לאנס ולא לתגר מפני שמרמין בה אחרים ועובר משום לפני עור לא תתן מכשול, ודוקא למי שחשוד על כך, אבל מותר למסרו למי שאינו חשוד.

וכן אם²⁶ קיבל מטבע או שטר כסף מזויף, מותר להחזירו למי שמסרו לו וא"צ לחשוש שמא ירמה בו אחרים, אא"כ הוא חשוד לאותו דבר, וכ"ש כשיש רגלים לדבר שזה ירמה אחרים באותה מטבע, ואם אינו רוצה הלה להחזיר לו מעותיו אא"כ יחזיר לו המטבע המזויפת, כיון שקיבלה בטעות אין זה בכלל לא ימסרנה לאנס וכו', וה"ז כאילו לא בא לידו, ואינו חייב להפסיד משלו כדי שזה לא ירמה אחרים.

ה. סלע שנפסלה והתקינה שיהא שוקל בה משקלות טמאה

סלע שנפסלה²⁷ והתקינה להיות שוקל בה מקבלת טומאה.

²³ רמ"א שם טז

²⁴ וכדמוכח מדברי הרא"ש שמסתפק אם מותר להונות בפחות משתות, ובמטבע פשיטא ליה שמותר, וכתב הטעם שגם אחר יקבלנו ממנו ולא יהא לו הפסד. והראב"ד בפ"ז מה' גניבה כתב שאם נתנה בחזקת שלימה ה"ז מקח טעות, ועיין בחי' רע"א שהביא בסעי' יח שדעת רש"י דאף בכל שהוא אסור לקיימו. ודעת רוב פוסקים ה"ה הנ"י והרמב"ם חלקו. דבעי פחות מחציו ואונאתו. וכן הובא בשיטה מקובצת בשם הרשב"א עיין שם ולדעתי דפחות משתות בכל הדברים אפי' לכתחילה מותר לאנות עיין לעיל סי' ס"ו בודאי בעי' פיהת גם אונאתו ועיין מהרש"א

²⁵ שו"ע ונו"כ שם יח

²⁶ פתחי חושן חלק ה פרק יא הערה מו

²⁷ רמב"ם הלכות כלים פרק ט הלכה י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

ו. עד כמה תיפחת ויהא רשאי לקיימה לסלע שני דינרים

פחות מכן יקוץ יתר על כן ... יקוץ

מטבע אם²⁸ חסר עד שעמד על הציו, כגון סלע שעמד על שקל ושקל על דינר ודינר על הציו, מותר לקיימו שאז אי אפשר לרמות בו מפני שהפחת שלו ניכר לכל, ומטבע שאין דרך להוציאה אלא במשקל, מותר לקיימה, שכל הלוקחה ישקלנה וידע חסרונה.

דף נב:

ז. יקבנה ויתלנה בצואר בנו או בצואר בתו ... לא יעשנה

משקל בין משקלותיו ולא יזרקנה בין גרוטותיו ולא

יקבנה ויתלנה בצואר בנו ובצואר בתו אלא או ישחוק או

יתוך או יקוץ או יוליד לים המלח ... כאן באמצע כאן מן

הצד

כבר התבאר שמטבע שנפחתה²⁹ נפחתה בשיעור אונאה אסור לקיימה אצלו כי אם באופן שלא יבא לידי אונאת אחרים, מפני שבקל מרמין בה אחרים ושמה יכשל בה ויבא לרמות בה אחרים.

ולפיכך לא יעשנה משקל ולא יזרקנה לתוך גרוטאותיו, אלא יתיכנה או יקבנה באמצעה ויתלנה בצואר בתו, אבל לא יקבנה מן הצד ויתלנה בצואר בתו, מפני שהנקובה מן הצד לפעמים יוצאת ג"כ בהוצאה³⁰, ועוד יש לחוש שיחתוך מקום הנקב³¹. ואם חסר עד אי אפשר לרמות בו מפני שהפחת שלו

²⁸ שו"ע ונו"כ שם

²⁹ שו"ע ונו"כ שם יח

³⁰ לבוש שם

³¹ סמ"ע שם לב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ניכר לכל, מותר לקיימו, ומטבע שאין דרך להוציאה אלא במשקל, מותר לקיימה, שכל הלוקחה ישקלנה וידע הסרוגה.

ח. ואם היה מכירה אפילו לאחר שנים עשר חדש ... מידת חסידות שנו כאן ... הא אחר אף על פי שאין מקבלה הימנו אין לו עליו אלא תרעומת

כבר התבאר זמן החזרת³² אונאה במטבע הוא עד כדי שיראה לשלחני, ובכפרים שאין שלחני מצוי יכול לחזור עד ערב שבת³³ שאז בא להוציאה³⁴, ועיין להלן שממדת חסידות ראוי להחליפה גם לאחר זמן זה, אם מכיר שמטבע זו נתן לו, ובלבד שתצא ע"י הדחק

ט. מעשר שני שאין בו שוה פרוטה אומר הוא וחומשו מחולל על מעות הראשונות לפי שאי אפשר לו לאדם לצמצם מעותיו

מעשר שני³⁵ שאין בו שוה פרוטה א"א לחללו על פרוטה ואפילו אם יש בו ד' חומשי פרוטה אין פודהו על פרוטה³⁶,

³² שו"ע ונו"כ שם יז

³³ וכתב בסמ"ע שאפילו עשיר שיש לו מעות אחרים להוציא, לא נתנו זמן יותר, משום דסתם אדם מוציא המסופקים בעיניו ומשאיר בתיבתו הטובים,

³⁴ וכתב הסמ"ע דסתם אדם אינו בקי בהכרת מטבעות, ובערבי שבתות ידע אם יקבלוה ממנו (ויש לעיין אם שיעור זה הוא גם באונאת צירוף, ומדברי הרמב"ם נראה שגם בדמי הדינרים רק השלחני בקי). ולכאורה אם החנוני בקי למה לנו שלחני, יראנו באמצע השבוע לחנוני, ובדוחק אפשר לומר שאין החנוני בקי כל כך, ולכן אינו מתעסק בהכרת מטבעות כי אם כשקונים ממנו. או אפ"ל שכיון שאינו בא לקנות החנוני לא ירצה לומר לו כדי שלא ייקח על עצמו אחריות. והמאירי פירש שבערב שבת בא גם השלחני לכפרים, והרמב"ם בפירוש המשנה כתב שבערב שבת נכנס לכרך לקנות

³⁵ חזו"א דמאי סי' ג' סקט"ו ט"ז

³⁶ אף שמדרבנן מוסף חומש כנ"ל סק"ט כיון דמה"ת אין בו חומש אין החומש משלים שיעורו ואף במפריש פחות מש"פ ואין לו טבל אחר דכל המע"ש מדרבנן כנ"ל סק"ט מ"מ אין החומש משלים שיעורו למיהוי פרוטה ואין עצה רק לחללו על מטבע שכבר יש בו פרוטה מע"ש

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

הפודה מע"ש³⁷ והיה לו מע"ש אחר שלא נפדה, אם אין בו³⁸ או בחומשו שזה פרוטה דיו שיאמר הוא וחומשו מחולל על מעות הראשונות, לפי שא"א לאדם לצמצם את מעותיו. לחלל בשוויין בצמצום שמתוך שהוא ירא שמא יפחות ונמצא אוכלו בלי חילול הוא מוסיף על דמיו³⁹. ואם כבר חילל פ"א פחות מש"פ על מעות הראשונות נראה שאין יכול לחלל עוד הפעם שכבר נתמלאה המטבע אא"כ השאיר הרבה בהמטבע.

ואם אין לו מעות הראשונות יעלנו לירושלים ויאכלנו ובוזה"ז יצניענו וימתין עד שיהיו לו הרבה ואז יפדנו על ש"פ.

ודוקא⁴⁰ אם יש במטבע מעשר החייב כמעשר שמחלל עכשיו. אבל אם מעות הראשונות מפירות אילן או ירק ועכשיו מחלל דגן תירוש ויצהר לא מהני מעות הראשונות ואצ"ל אם הראשונות ספק ועכשיו ודאי וכן אם הראשון לקוח והשני שלו ולכן יזהר⁴¹ שלא יהא אותו מעשר שאינו ש"פ חמור מאותו שהי' בו ש"פ.

כיצד החמור מכולן הוא ה' מיני דגן וזיתים וענבים שעיקר חיובם מה"ת וי"א שגם שאר פירות האילן ומיני קטניות (דבר שזרעו נאכל) חיובם מה"ת, וירק חיובו מדרבנן, ואף על פי שהיום הכל מדרבנן זה שעיקר חיובו מה"ת יש בו חד דרבנן וזה שעיקר חיובו מדרבנן יש בו תרי דרבנן, וכן מה שמירח בעה"ב (מירוח היינו החלקת הכרי בתבואה והוא גמר מלאכה וכן יש גמ"מ בכל מין) ע"מ למכרו אינו חייב אלא מדרבנן וקל ממה שנתמרח שלא ע"מ למכרו, ואם למשל פדה במטבע רק ירק אינו יכול לפדות ענבים שאין מע"ש שלהם ש"פ שהרי ירק יש בו רק שתי מדרבנן וענבים חד דרבנן. פרוטה חמורה של מע"ש מהני לנטע רבעי ושל רבעי מהני למע"ש וכן אם יש לו פירות חצי פרוטה מע"ש וחצי פרוטה נ"ר מצטרפין ויכול לעשות מהן פרוטה חמורה⁴².

וראוי שישתדל כל אדם שיהי' לו במטבע שלו פרוטה מע"ש ודאי מדגן תירוש ויצהר של מי שצמח בשדהו ובעל השדה חילל עליו שהוא החמור ביותר [וזה נקרא פרוטה חמורה] ואז יוכל לחלל עליו תמיד כל פחות מש"פ וכשנתמלא המטבע ומחללה על פרוטה אחרת יאמר פרוטה החמורה של מע"ש ישאר מע"ש והמותר מע"ש שבמטבע זה מחולל הוא וחומשו על מטבע השני כדי שיוכל אח"כ לחלל על מטבע זו פחות מש"פ, ואם לא אמר החמורה סתמא אמרי' שהשאיר החמורה [ובזמנינו שהכסף יורד

³⁷ רמב"ם הלכות מעשר שני ונטע רבעי פרק ה הלכה ה

³⁸ שם סי' ג' סקט"ו

³⁹ הלכך פחות מש"פ בחומשו זה מחללו על אותו עודף ותלינן דמסתמא נשאר שם עד כדי ד' פרוטות וחומשו ואפי' אם לא נשאר כ"כ הרי דיעבד אם חילל על פרוטה מחולל

⁴⁰ שם

⁴¹ קו' ה' תרו"מ שהדפים ר"ו שפירא ז"ל

⁴² עיין דרך אמונה שם ס"ק ל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

מערכו מזמן לזמן ראוי שישאיר כמה פרוטות חמורות ואלו שמניחין הרבה מטבעות יעשה בכל א' פרוטה חמורה ואם אין לו אלא בא' מהן יתנה בתחלה שכל מע"ש שאין בחומושו ש"פ יתחלל על מטבע זו שיש בה הפרוטה חמורה ואם יש בחומושו ש"פ יתחלל על המטבעות האחרות וכ"ז עד שעת הביעור אבל כשיגיע שעת הביעור צריך שיחלל גם הפרוטה החמורה ויבערנה ואחר שעבר שעת הביעור יבקש לו פרוטה חמורה אחרת.

י. התרומה והביכורים חייבין עליהן מיתה וחומש

זר⁴³ שאכל תרומה בזדון, בין שהיה טמא בין שהיה טהור בין שאכל תרומה טהורה בין שאכל טמאה חייב מיתה בידי שמים שנאמר ומתו בו כי יחללוהו, ולוקה על אכילתה, ואינו משלם דמי מה שאכל שאינו לוקה ומשלם, ואם אכל בשגגה מוסיף חומש שנאמר ואיש כי יאכל קדש בשגגה ויסף חמישיתו וגו'. ואכילת בכורים כאכילת תרומה לכל דבריו,

וכבר התבאר במסכת יבמות דף עג. שהבכורים⁴⁴ והתרומות⁴⁵, והחלה, והקרן והחומש שמשלם זר⁴⁶ שאכל תרומה או תרומת מעשר, וכ"ש⁴⁷ קרן וחומש של גזל הגר⁴⁸ שצריך ליתן לכהנים, וחלה ומתנות בהמה, שהם הזרוע והלחיים והקיבה וראשית הגז ושאר המתנות כגון שדה אחוזה ופדיון הבן ופדיון פטר חמור וחרמים ועורות קדשים וכן בכור בעל מום, הם נכסי כהן, ויכול לקדש בהם אשה⁴⁹, ויש לו לקנות מהן עבדים וקרקות⁵⁰, ובהמה טמאה, ובעל חוב נוטלן בחובו, והאשה⁵¹ בכתובתה⁵², והלוקח האשה או הבעל חוב יאכל התרומה וכל הני בקדושה, ואם הוא ישראל ימכרם או

⁴³ רמב"ם הלכות תרומות פרק ו הלכה ו

⁴⁴ רמב"ם הלכות ביכורים פרק ד הלכה יד

⁴⁵ שהם תרומה גדולה ותרומת מעשר של ודאי ושל דמאי

⁴⁶ רמב"ן ורשב"א וריטב"א וחי' הר"ן ותוס' הרא"ש, חולין קלא.

⁴⁷ כלומר שהרי אין בו קדושה וודאי ששלו הוא וכמש"כ בחי' הר"ן שם "אף על פי שיש אחרים שהם ממון כהן כגון המתנות וראשית הגז ופדיון הבן ופדיון פטר חמור וכיוצא בהן הכא לא חשיב אלא אותן שיש בהן קדושה אבל בהנך פשיטא דחולין גמורין נינהו אבל בהני שבעה אשמועינן דאף על גב דיש בהן קדושה ממנו הן".

⁴⁸ רש"י חולין שם וכן פירש במאירי שם.

⁴⁹ כפיה"מ רפ"ב דבכורים ועי' או"ז ה' חלה סי' רכ"ג

⁵⁰ אף על גב דבמע"ש ושביעית אסור לקנות מהן אלא דברי אכילה שאני התם שתופסין דמיהן וקדושין בקדושתן אבל כאן שא"א לחלל את הקדושה והתרומה וכל הני נשארין בקדושתן ואין הדמים נתפסין בקדושה יכול לקנות כל מה שירצה. רש"ם ומובא במלא"ש

⁵¹ היינו בגרושה שגובה בכתובתה, א"נ באלמנה וכגון שתפסה מחיים דאל"כ קי"ל דמטלטלי לא משתעבדי לכתובה וקמ"ל אף על גב שלא יהא לו מזה שום ריוח רק שנפרע חובו מ"מ מותר. דרך אמונה שם ק

⁵² אפילו בעל כרחו של לזה או הבעל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

יאכילם לכהן, וקונה בהן ספר תורה⁵³, ואף יוצאין בזה ידי מצות קניית ס"ת אף על גב שקונה מתרומה שיש בה קדושה⁵⁴.

אולם אסור לכהן לעשות סחורה בתרומה תרומת מעשר חלה ובכורים אפילו עם חבירו הכהן⁵⁵, רק אם נשאר לו יכול למוכרו.

⁵³ אף על גב שאינו ראוי למכור שאין מוכרין ס"ת ולא יהי' לו מזה שום ריוח המביא לידי אכילה אפ"ה מותר ועוד שאין גופה ממוזן ואינה אלא לראות בה ומילי לא מיקנו בכספא אפ"ה לוקחין אותה בהן. ר"ש ורא"ש סוף בכורים וכו"כ רש"י בחולין קל"א א' רדב"ז שם

⁵⁴ כמיש"כ הרמב"ם בפ"ב מתרומות הכ"א גבי תרומה וה"ה לבכורים וחלה וקרן וחומש דכולן דינן בתרומה. ואיסורו מדרבנן גזרה שמא ישהנו אצלו זמן מרובה עד שימצא קונה ויבא לידי תקלה וישבח שהוא תרומה ולא יאכלנו בקדושת תרומה ואפי' בזה"ז שתרומה דרבנן אסור

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

